

Extrémní sucho v Česku vyžaduje systémová řešení. Vědci z Mendelovy univerzity pomáhají hledat cestu, jak lépe hospodařit s vodou

18.5.2026 - | Mendelova univerzita v Brně

Česká republika se v posledních týdnech potýká s extrémním suchem, které má výrazný dopad na zemědělství, krajinu i dostupnost vodních zdrojů. Klesající hladiny povrchových i podzemních vod a zhoršující se stav ekosystémů zvyšují tlak na potřebu dlouhodobých, promyšlených opatření, která pomohou krajinu na tyto podmínky připravit. Právě na tato témata se zaměřuje projekt WAMPES - Zapracování konceptu hodnocení ekosystémových služeb do budoucích plánů povodí, který řeší Mendelova univerzita v Brně ve spolupráci s řadou odborných partnerů a za podpory Technologické agentury ČR.

Projekt WAMPES vychází z konceptu ekosystémových služeb, který hodnotí přírodu podle toho, jaký konkrétní užitek přináší společnosti. Zaměřuje se například na schopnost krajiny zadržovat a čistit vodu, ochlazovat prostředí či podporovat biodiverzitu, přičemž tyto funkce systematicky hodnotí a porovnává. *„Tento přístup pak umožňuje efektivněji identifikovat a posuzovat přírodě blízká opatření (nature-based solutions), která využívají přirozené procesy v krajině k řešení různých problémů. Místo technických zásahů (např. stavění betonových hrází) se pracuje s přírodou tak, aby sama pomáhala situaci řešit,“* vysvětluje Jiří Schneider, řešitel projektu z Mendelovy univerzity v Brně.

Mezi nejznámější příklady přírodě blízkých opatření, které využívají přirozené procesy k ochraně klimatu, zadržování vody i zlepšení stavu krajiny, patří:

- Výsadba stromů a lesů - ochlazují klima, vážou na sebe oxid uhličitý, který vzniká při spalování paliv
- Zelené střechy ve městech - snižují horko a zadržují dešťovou vodu
- Zakládání mezí a remízků v zemědělské krajině - pomáhá omezit erozi půdy, zadržuje vodu, zvyšuje pestrost krajiny a vytváří útočiště pro živočichy
- Obnova záplavových území (rozlivových ploch) - umožňuje řece přirozeně se rozlévat do okolní krajiny, což snižuje riziko povodní.

Projekty, jako je WAMPES, přispívají k tomu, aby byla rozhodnutí v oblasti vodního hospodářství založena na relevantních datech a vědeckých poznatcích. Propojení dat, vědeckých poznatků a spolupráce mezi institucemi umožňuje navrhovat opatření, která se vzájemně doplňují a přinášejí maximální efekt. Díky tomu lze lépe chránit přírodní zdroje a zároveň posilovat odolnost krajiny vůči dopadům klimatické změny. *„V podmínkách měnícího se klimatu a rostoucího zatížení ekosystémů je nezbytné v České republice účinně koordinovat opatření na podporu vodních zdrojů, a to v rámci širších územních celků. Jen tak mohou jednotlivá opatření působit souladně, přinášet pozitivní dopady na více ekosystémových funkcí a posilovat vzájemné vazby v krajině,“* říká Jiří Jakubínský z Ústavu výzkumu globální změny AV ČR.

Vyvrcholením tříletého projektu WAMPES bude odborná konference zaměřená na hospodaření s vodou a ekosystémové služby, která se uskuteční ve dnech 5.-6. listopadu 2026 v Mělníku. Setkání nabídne prostor pro sdílení nejnovějších poznatků, praktických zkušeností i diskusi nad budoucími přístupy k adaptaci krajiny na klimatickou změnu. Konference je určena odborné veřejnosti z oblasti

vodního hospodářství, státní správy, samospráv, výzkumných institucí i praxe a zároveň představí hlavní výsledky projektu, na kterém společně pracuje Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií (MENDELU), Přírodovědecká fakulta (Ostravská univerzita), Ústav výzkumu globální změny AV ČR - CzechGlobe a Sterplan, a.s.

<https://mendelu.cz/extremni-sucho-v-cesku-vyzaduje-systemova-reseni-vedci-z-mendelovy-univerzity-pomahaji-hledat-cestu-jak-lepe-hospodarit-s-vodou>